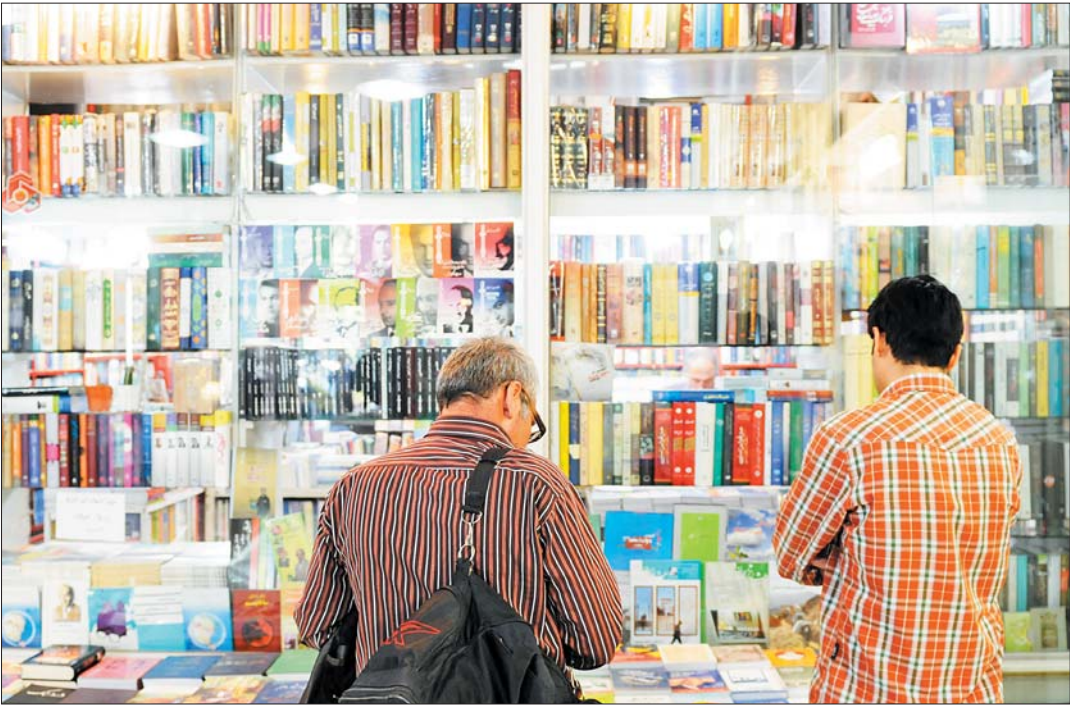

گفت‌وگو با ابراهیم رها درباره آخرین اثرش «دری‌وری»

دچار خودبامزه‌پنداری شدیم

نگار حسینی

افراد به وجود می‌آورد.

۱۰ فضای سایبری، شرایطی را فراهم کرده که مردم مـا خیلی راحت با همه‌چیز شوخی کنند؛ حتی با تلخ‌ترین اتفاقاتی که رخ می‌دهد. شما به این موضوع در کتاب‌هایتان اشاره کردید؟

من در کتاب «چقدر خوبیم ما» در فصل مجازی‌ام، مجازی به بخش‌هایی از ایسن ماجرا اشاره کردم و چند بار هم در مصاحبه‌هایم گفتم که احساس می‌کنم در فضای سایبری که بخش‌های زیادی از آن را نمی‌پسندم، ما دچار خودبامزه‌پنداری افراطی شده‌ایم که خیلی جاها به لودگی کشیده می‌شود. به‌اجبار حتی با مقله‌های جدی دوست داریم شوخی‌های بی‌مزه‌ای کنیم و چون اصرار داریم با همه‌چیز شوخی کنیم و از اتجایی که شوخی با همه‌چیز، نتیجه بامزه‌ای ندارد، به یک نوع ابتذال در حوزه طنز می‌رسیم. من یک کتاب جدید حدود ۵۰۰صفحه‌ای دارم که به‌تازگی مجوز انتشار گرفته است به نام «کتاب پس‌کوچه» که فرهنگ لغات طنز فارسی است که زمان زیادی برای نگارش آن صرف کردم و فکر می‌کنم از آن کارهایی است که پر فروش خواهد بود و از آن استقبال می‌شود و به نظر در آنجا هم در حد سواد و توانایی خودم خنده‌های فراوانی می‌توانم از مخاطب بگیرم. بـا اینکه این کتاب برایم خیلی مهم و بازارش است، ولی نمی‌خواهم خودم را محدود کنم به این فضا و به طنز داستانی ورود پیدا نکنم. به نظر از نقاط مغفول‌مانده حوزه طنز ماست. این بخش برایم بسیار جذاب است و چالش خوبی هم به حساب می‌آید و حاصل کار هم خودم را بیشتر ارضا می‌کند.

۱۱ به نظر تان در جامعه‌ای که تا این حد موارد طنز به صورت رایگان در بین مردم دست‌به‌دست می‌شود، مردم چقدر حاضر می‌شوند که بابت کتاب طنز پول پرداخت کنند؟

می‌توانم حرف‌های ناامیدکننده زیادی به شما بزنم، ولی می‌خواهم بگویم به راه بادیه رفتن، به از نشستن (باطل) و گر مراد نیابم بعدتر وسع بگویم. من سعی کردم در «دری‌وری»، همه‌چیز در بهترین شکل، اتفاقی بیفتد. سعی کردم همه سوادم در این حوزه را (اگر وجود داشته باشد) به کار بگیرم، همه طنزآم را به کار بگیرم، استخدام درست واژگان را انجام بدهم، طراحی درست کاراکتر داشته

«دری‌وری»، آخرین کتاب ابراهیم رها، چندی پیش منتشر شد و توجه مخاطبان را به خود جلب کرد. رها در این کتاب زندگی خانواده معیری را دستمایه قرار داده و سعی کرده دغدغه‌های طیف‌های مختلف سنی و چالش‌های پیش‌روی آنها را مطرح کند. او که سال گذشته کتاب «چقدر خوبیم ما» را منتشر کرده بود، سعی کرده در تازه‌ترین کتابش مسیر متفاوتی را در لحن و نوع نگارش انتخاب کند. جز این، ابراهیم رها یک مجموعه سه‌جلدی سینمایی به نام «گیج، بد، زشت» را در نشر نگاه منتشر کرده و کتاب «کتاب پس‌کوچه» را هم زیر چاپ دارد که کارهای انتشار آن در جریان است. چند مجموعه داستان هم دارد با عنوان «قصه‌های هزارویک نصف‌شب» که هنوز مراحل مجوزگرفتن‌شان به‌پایان نرسیده است.

۱۲ آقای رها، به‌تازگی از شما داستان طنزی به نام «دری‌وری» منتشر شده است. چه شد که تصمیم به انتشار کتابی با این موضوع گرفتید؟
مدت‌ها بود که قصد داشتم داستان بلند طنزی را به رشته تحریر درآورم. طرح اولیه این داستان را هم نوشته بودم؛ اما ترجیح می‌دادم که ابتدا با ناشری که به شکل تخصصی کار انتشار کتاب‌هایی از این دست را انجام می‌دهد، وارد مذاکره شوم و سپس نگارش متن کلی داستان را شروع کنم. در سال ۹۴ با دوستانی که در نشر چشمه فعالیت می‌کردند، وارد مذاکره شدیم و بعد از تفاهم، نوشتن «دری‌وری» را آغاز کردم؛ البته ابتدا قصد داشتم که به شکل مطول‌تری داستان را بنویسم؛ اما در ادامه ترجیح دادم این اثر را به سه‌گانه‌ای تبدیل کنم که جلد اولش «دری‌وری» باشد.

۱۳ احتمالاً بعدی‌اش «پرت‌ویلا»؟

همین‌طور است، اگر «دری‌وری» انتظارات ما را در فروش برآورد کند، کار نگارش جلد دوم این اثر یعنی «پرت‌ویلا» را آغاز خواهم کرد و اگر آن اثر هم با موفقیت در فروش مواجه شود جلد سوم آن «چرت‌وپرت» را خواهم نوشت.
۱۴ سال گذشته کتاب «چقدر خوبیم ما» از شما روانه بازار شد؛ کتابی که سعی داشت نگاه نقادانه و طنزی را نسبت به جامعه ایرانی داشته باشد. نگارش یک داستان طنز جدید ریسک زیادی را به همراه داشت؛ ممکن بود مانند «چقدر خوبیم ما» مخاطب پیدا نکند. چقدر نگران این موضوع بودید؟
راستش را بخواهید نهن‌تا نهرانی نسبت به این موضوع نداشتم؛ بلکه جنس نثری را که در «دری‌وری» به کار برده‌ام، دوست دارم و نثری است که به آن علاقه دارم. در «چقدر خوبیم ما» من سراغ متن سه‌هل و متنوعی رفتم و نوع نگارش‌تم تا حدی متأثر از فضای سایبری بود؛ اما در «دری‌وری» به سراغ فضای متفاوتی به لحاظ نگارش رفتم و معتقدم این سبک از آثار قابلیت بیشتری برای ماندگاری دارند.

۱۵ لحن نگارش متن «دری‌وری» مخاطب را تا حدی به یاد داستان «دایی‌جان ناپلئون» می‌انداخت. عامدانه به سراغ این فضا رفتید؟
من به فضای طنز «دایی‌جان ناپلئون» علاقه‌مندم و در «دری‌وری» می‌خواستم لحن طنزی را انتخاب کنم که در لایه تنیده باشد و مخاطب برای گشاف آن بخواهد پرده را کنار بزند. نمی‌خواستم مخاطب این کتاب مانند «چقدر خوبیم ما» بعد از خواندنش قهقهه بزند؛ بلکه دوست داشتم خنده عمیق‌تری که حاصل یک کشف است، به سراغش بیاید.

۱۶ قصد نداشتید «چقدر خوبیم ما» را در «دری‌وری» تکرار کنید؟

بعد از موفقیت «چقدر خوبیم ما» و زمانی که در دو ماه به چاپ پنجم رسید، ناشر از من خواست که جلد دوم و به دنبال آن سوم کتاب را بنویسم؛ اما هرچقدر فکر کردم نتوانستم با وجود اینکه سوزه‌هایی همچنان برای پرداخت وجود داشت، خودم را متقاعد کنم که این کار را انجام دهم؛ با وجود اینکه احتمالا موفقیت‌کار در بازار فروش زیاد بود؛ چراکه فکر می‌کردم این کار من، نوعی موج‌سواری است و ترجیح دادم به قول شما ریسک‌های این کار را بپذیرم و کاری در فضایی دیگر ارائه دهم.

۱۷ قهرمان اصلی این کتاب پیرمردی به اسم معیری است. به نظر تان این پیرمرد، قابلیت برقراری ارتباط با مخاطبان در طیف‌های مختلف سنی را دارد؟

من برای طراحی خانواده معیری زمان زیادی را صرف کردم؛ چراکه در نیمه ابتدایی داستان آقای معیری از دنیا می‌رود و خانواده معیری نقش محوری را پیدا می‌کند و در این خانواده هم نماینده طیف‌های مختلف از دهه ۲۰ تا ۷۰ حضور دارند و از این طریق مخاطب با طیف‌های مختلف و دغدغه‌های آنها آشنا می‌شود. در این گروه سنی دختری متولد دهه ۷۰ وجود دارد که با پسری متولد دهه ۵۰ که کسی هالو است، وارد رابطه می‌شود و در نهایت از او کلاهِبرداری می‌کند. روایتی که بین این افراد در هم تنیده است، رنگ آمیزی جالبی را بین